

Claus Jørgensen

SKA' VI DANSE

LES LANCIERS

Udførlig dansebeskrivelse.
Dansens historie. Noder,
også til originalmusikken.

EDITION WILHELM HANSEN

FORORD.

På baggrund af, at LES LANCIERS har været en af de mest kendte og yndede danse i Danmark, med en 120-årig ubrudt tradition bag sig, er det egentlig ejendommeligt, at der, udover dansebeskrivelser (uden noder!) og noder (uden dansebeskrivelser!), tilsyneladende aldrig er skrevet noget på dansk om denne dans og om dens historie og traditioner her i landet.

Herværende udgivelse er et forsøg på at råde bod herpå. Den henvender sig til alle, der foretrækker en "formoverskuelig" dansebeskrivelse, hvor alt (lige fra dansens og musikkens fælles, logiske opbygning til de enkelte trin) forklares helt fra bunden, og som samtidig gerne vil vide lidt dansens historie, om varianterne, der kan skabe kaos i kvadrillerne, samt om musikken.

En lang række danseledere, danseforskere, spillemænd og andre specielt kyndige har været mig til uvurderlig hjælp i mine efterforskninger, og til disse vil jeg gerne rette en varm tak: Ægteparret Baerents (Amsterdam), Anders Christensen, Dan Fog, Birthe Heien, Benedicte Helweg, Ann Hutchinson Guest (THE LANGUAGE OF DANCE CENTRE, London), Christian Jensen ("Gallehus"), Torben Jørgensen, Mogens Nathan, Bent Chr. Nielsen, Svend Nielsen (DANSK FOLKEMINDESAMLING), Ellen Paul Petersen, Henry Sjöberg (ARKIVET FOR FOLKLIG DANS, Stockholm), Evald Thomsen, Herluf Vad Thomsen, Flemming M. Thomsen, Thomas L. Thomsen, Herman van Tooren, Reidar Warne (Oslo) og Niels Jørn Østergård (SPILLEMANDSMUSEET REBILD).

En særlig tak til Henning Urup (DANSK DANSEHISTORISK ARKIV) for bl.a. utrættelig besvarelse af dansehistoriske spørgsmål og til Gitta Birkefeldt Møller for inspirerende korrekturlæsning m.v.

Forsideklip: Ole Axelsen. Bagside: Lene Noer. Noder: Ellinor Brøndum. Dansebeskrivelser, dansenotationssystem og lay out: Claus Jørgensen. Copyright © 1980 by Wilhelm Hansen, Copenhagen. 29579.

EFTERLYSNINGER.

Desværre har mine kilder på en hel del punkter givet modstridende oplysninger, mens de på andre slet intet har kunnet meddele. Derfor vil jeg både være glad for at blive korrigeret, hvor jeg evt. måtte have taget fejl, og for at få udfyldt de huller i min viden, som bl.a. fremgår af de følgende spørgsmål:

Skulle der (mod min formodning, jvf. forordet) på dansk være udgivet lanciers-noder med dansebeskrivelse, eller skulle der eksistere nogle materialer, der fortæller om lanciers'ens indførelse eller historie her i Danmark?

Har originalmusikken til LES LANCIERS (s. 20) aldrig været trykt i Danmark?

Hvorfor begynder man i Danmark, i 5. tur, at stille op i kolonner på 3 akkorder i stedet for på 8 tacters musik? Og hvorfor tilføjes der en ekstra dansedel i samme tur? Holder min teori herom (s. 19) stik?

Hvem er J. MIKEL, og hvornår udkommer hans lanciers-musik 1. gang? Vides der noget om ham, end at han også har komponeret anden dansemusik? Eksisterer der mon noder hertil endnu?

Jeg kender enkelte brudstykker af tekster, der har været sunget til indstuderingen af dansen. F. eks.: "Et chassé til højre, og ét chassé til venstre". Eksisterer der tekster, eller tekst-brudstykker til alle 5 ture?

Jeg vil være taknemmelig for alle oplysninger, der kan hjælpe mig videre i mine forsøg på at afdække ovennævnte dunkle punkter i dansens historie og traditioner. Herunder også oplysninger om detaljer, der måtte forekomme i litteraturen eller i private breve, samt om gamle, trykte eller håndskrevne, noder.

Skriv eller ring venligst til:

Claus Jørgensen
Lyngballevej 22
8471 SABRO

Telefon: (06) 94 80 70.

Kombineret
 INDHOLDSFORTEGNELSE
 og
 STIKORDS-OVERSIGT
 over dansens forløb:

GENERELT OM LES LANCIERS.....SIDE 4

1. TUR:.....SIDE 6

A: OPFØR. HERRE + MODST. DAME ↑↓ - højrehånd rundt og hjem.

B: PLADSBYTTE: OPFØR. PAR bryder - MODST. PAR bryder.

C: CORNER: 2 komplimenter - venstrehånd rundt og hjem.

2. TUR:.....SIDE 8

A: OPFØR. PAR ↑↓ - DAMEN ind.

B: KRYDSE - højrehånd rundt og ud på rækker.

C: RÆKKER ↑↓ - 2-hånds rundt og hjem.

3. TUR: (DAMEMØLLETUREN):.....SIDE 10

A: MODST. DAME ↑ - OPFØR. HERRE ↑ - 2 komplimenter.

B: DAMEMØLLE til MODST. HERRE og retur til egen.

4. TUR (VISITTUREN):.....SIDE 12

A: VISIT hos HØJRE STÆNDE PAR - hos MODST. PAR.

B: KRYDSE + BALANCÉ.

C: HALVKÆDE ud - hjem.

5. TUR (KÆDETUREN - HERREMØLLETUREN).....SIDE 14

A: KÆDE halvvejs rundt - compliment.

B: KÆDE videre hjem - compliment.

C: KOLONNEOPSTILLING: OPFØR. - HØJREST. - VENSTREST.

D: KRYDSE + BALANCÉ.

E: GÅSEGANG rundt.

F: RÆKKER ↑↓ - 2-hånds rundt og hjem.

G: HERREMØLLE med DAMER.

LIDT LANCIERS - HISTORIE, KILDER.....SIDE 18

DEN OPRINDELIGE MUSIK.....SIDE 20

VEDR.: BÅNDINDSPILLET MUSIK, SKOLEORK.-ARRANGEMENT M.V.....SIDE 24

↑↓: "Frem og tilbage".

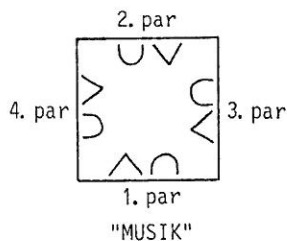
GENERELT OM LES LANCIERS.

1. OPSTILLING.

LES LANCIERS er en KVADRILLE-dans. En KVADRILLE består af 4 par, der er opstillet i et kvadrat.

I Danmark nummereres de 4 par sådan: Med ryggen til musikken står 1. par. Over for 1. par står 2. par, og til højre for 1. par står 3. par. Til venstre for 1. par (m.a.o. over for 3. par) står 4. par.

Idet \cap angiver DAME, og \wedge angiver HERRE (buen/vinkelspidsen viser frontretningen) kan kvadrilleopstillingen illustreres sådan:

I parsopstillingen står herren altid til venstre og damen til højre. Den danser, man står nærmest i kvadrillen, og som ikke er partneren, kaldes her for CORNER (Jvf. noterne til 1. tur).

2. FORM.

LES LANCIERS er en sammenstilling af 5 selvstændige danse, kaldet TURE.

Hver TUR indledes med et forspil. Derefter følger 4 gennemspilninger af musikken (= 4 "dansevers"), hvortil dansen opføres 4 gange med skiftevis 1., 2., 3. og 4. par som "hovedpersoner", kaldet det OPFØRENDE PAR.

Parret, der står over for det OPFØRENDE PAR, kaldes det MODSTÆNDE PAR.

Husk altså ved læsning af dansebeskrivelserne, at "rollerne" hele tiden skifter:
 i 1. musikgennemspilning er 1. par OPFØRENDE og 2. par MODSTÆNDE,
 i 2. - - - - - 2. - - - - - 1. - - - - - ,
 i 3. - - - - - 3. - - - - - 4. - - - - - og
 i 4. - - - - - 4. - - - - - 3. - - - - - .

3. TRIN.

CHASSÉ-trin er de mest dominerende trin i LES LANCIERS, som man nu udfører dansen. Sandsynligvis har man tidligere overvejende brugt gangtrin, men efterhånden er det så blevet fast tradition at "pynte" med chassé-trin: 2 gangtrin bliver til 1 chassétrin, der består af 3 fodbevægelser.

2 gangtrin (= skridt):

højre fod frem	venstre fod frem
----------------	------------------

erstattes af 1 chassé:

h fod frem	v fod samle	højre fod frem
------------	-------------	----------------

(Ved gennemgang af turene kan man evt. starte med gangtrin, mens de kombinationer af chassé- og gangtrin, der bruges gennem hele LES LANCIERS, evt. kan forøves til nærsagt hvilkensomhelst melodi 2/4 og 6/8's-takt.)

BALANCÉ-trin forekommer kun i 4. og 5. tur. Det består af 3 fodbevægelser på stedet, i chassétrinnets rytme.

1 BALANCÉtrin til højre:

lille hop til siden på h fod	træd ned på v, krydset ind foran h	træd tilbage på højre fod
------------------------------	------------------------------------	---------------------------

Ofte udføres det i en forenklet form, som også kaldes PAS DE BAS.

1 PAS DE BAS til højre:

lille hop til siden på h fod	rør gulvet foran med v tåspids	fjedr i knæ, men bliv med vægten på højre fod
------------------------------	--------------------------------	---

Til yderligere belysning vises her trinnes rytme og dansehieroglyftegn:

Trin:	Gangtrin	Chassé	Balancé	Pas de bas	udføres også
1., 3. & 4. tur: $\frac{6}{8}$					
2. og 5. tur: $\frac{2}{4}$					
"Hieroglyffer"*):	el le	el ce el	el = le g	el = le #	el le #
Samme forenklet:		c	-) L		

Med de forenkledte hieroglyftegn er hver fodbevægelse vist under noderne i beskrivelserne: | = forlæns/baglæns; - = sidelæns; c = samle;) = krydse.

Generelt begynder man overalt i LES LANCIERS med højre fod på hver ny del i dansen. Alle undtagelserne, der i øvrigt giver sig selv, er anført.

*) Et notationssystem for dansetrin, udarbejdet af Claus Jørgensen. Gennemgås i "SKA' VI DANSE JUGOSLAVISKE FOLKEDANSE I" (Edition WH).

4. KOMPLIMENTER.

I LES LANCIERS hilser man ustandseligt på hinanden. Enten i form af et "dybt nik i forbifarten" eller som DYB KOMPLIMENT, der altid indledes med "trød til siden - samle":

- 1) Trød lidt til siden på den ene fod.
- 2) Træk den anden fod til; damer sætter tåen i gulvet bag modsat fod.
- 3) Herrer bukker; damer nejjer.
- 4) Kroppen rettes op igen.

De 4 punkter svarer til varigheden af 4 gangtrin = 2 takters musik.

M.h.t. regler for KOMPLIMENTER UNDER FORSPIL, har der næppe været regler, specielt gældende f. LANCIERS. Man har fulgt almen, skiftende praksis.

Enklest:

I takt 5 - 6: DYB KOMPLIMENT for PARTNER.

Nogle foretrækker:

I takt 1 - 2: DYB KOMPLIMENT f. CORNER ("naboen til modsat side), hvorefter: i takt 5 - 6: DYB KOMPLIMENT f. PARTNER. Evt. kan et 3. kompliment indskydes:

i takt 3 - 4: DYB KOMPLIMENT f. den MODSTÅENDE DANSER.

Afslutningen på hver tur markeres visse steder med et klap på sluttonen. Denne tradition er af nyere dato og må betegnes som et stilbrud.

5. BESKRIVELSER.

De følgende sidens dansebeskrivelser er udformet med henblik på at anskueliggøre dansens og musikkens, faktisk ret enkle og logiske, opbygning: Hver danse/musik-del á 8 takter fylder én linie.

Musikken er MIKELS, hvis orig. harmonisering er gengivet med becifring.

Bemærk: FORSPIL = musikken til sidste dansedel, er anbragt sidst i hver tur.

Dansebeskrivelserne følger noderne takt for takt.

Hver fodflytning er vist med et tegn under den node, den kommer på.

I de små firkanter er den øjeblikkelige situation i kvadrillen gengivet. Kun dansere i aktivitet, eller borte fra egen plads, er indtegnet, herrer med \wedge og damer med \cup .

Det OPFØRENDE PAR (fede symboler) har altid egen plads nederst. Netop tilbagelagte forlæns (evt. halvt sidelæns) bevægelser er vist som "pileskaft" (ikke baglæns bevægelser).

FORØVELSESFORMERNE må kun betragtes som idéoplæg til den kyndige danselæder. Opstillet i én STOR KREDS, kan alle se og følge lederen og derved hurtigere lære, hvordan trinrytme og musik følges ad. I RÆKKEFORMEN, hvor man står på to rækker, parvis over for hinanden (i 2-pars-kvadriller), kan en del figurer, der involverer modstående par, rationelt indlæres.

Former med 2, 3 og 6 par i kvadrillen har i øvrigt været brugt, og er ikke svære at konstruere/improvisere sig igennem for øvede dansere (i 6-pars-formen danser to par parallelt som 1. par, og to par danser som 2. par). Sådanne former kan f.eks. anbefales til "overskydende par".

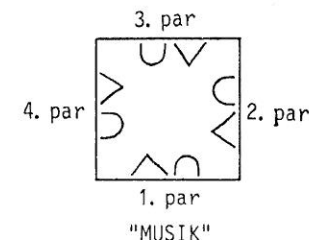
6. UDFØRELSES-DIVERGENSER

Med de mange varianter, der i tidernes løb har indsneget sig i LES LANCIERS, er det forståeligt, at der kan opstå uenighed, når — hver for sig øvede — lanciersdansere finder sammen i en kvadrille.

De værste eksempler på tumult og kaos i kvadrillen har dog ofte én eller to ganske enkle årsager:

1): DIVERGERENDE PARNUMMERERING.

Nogle danser efter den (rækkefølgeangivende!) parnummerering, der er almindelig i engelsk/amerikanske square-danse (den er nok så logisk); mens andre bruger "dansk standard".

Det er uvist, hvilken nummerering, der er oprindeligt; begge har været brugt gennem tiderne, hvorfor bogens dansebeskrivelser er udformet uafhængig af parnummereringen.

Den engelske parnummerering er i øvrigt lettere at holde rede på for børn og nybegyndere, hvortil kommer, at den giver hyppigere afveksling i de fleste af turene.

2): "DUBLERING".

For at "beskæftige" så mange dansere af gangen, som muligt, har man, i vort effektive århundrede, nogle steder, i Danmark og i andre lande, brugt at "DUBLERE" visse steder i dansen, hvor ellers kun en enkelt danser eller to er i aktivitet.

Dubleringen, der er mulig i de 4 første ture (jvf. beskrivelserne) går ud på, at det modstående par danser ligesom det OPFØRENDE. M.a.o.: Begge par retter sig samtidig både efter egen og efter "hinandens" dansebeskrivelse.

Om LES LANCIERS bliver bedre af denne form for effektivisering, om de forskellige ture ikke blot får udvisket de særpræg, der adskiller dem, kan selvfølgelig diskuteres. Men hvem, der ikke bryder sig om at "optræde solo", med 6 - 7 par øjne hvilende på sig, vil naturligvis foretrække, at der dubleres.

Generelt anbefales det i alle tilfælde, at man altid, inden man indlader sig på at danse LES LANCIERS med fremmede, aftaler:

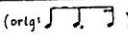
- 1) Hvilken "nummerorden", der skal danses efter, og
- 2) om der skal "dubleres" eller ej.

Sluttelig skal der advares mod, at man står for langt fra hinanden i kvadrillerne (trods drabelige skridt kommer man hele tiden for sent!), samt mod, at man kommer til at danse på OPTAKTERNE (de ubetonede toner, som de fleste af musikdelene begynder med).

1. TUR, LA DORSET.

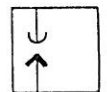

Efter KOMPLIMENTER under FORSPILLET = C-musikken, dances følgende figurer (ABC) 4 gange, med de 4 par –på skift– som det OPFØRENDE PAR.

A.

G7 C G7 (orig.) C G7 C G/a A7/e D7 G

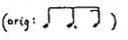

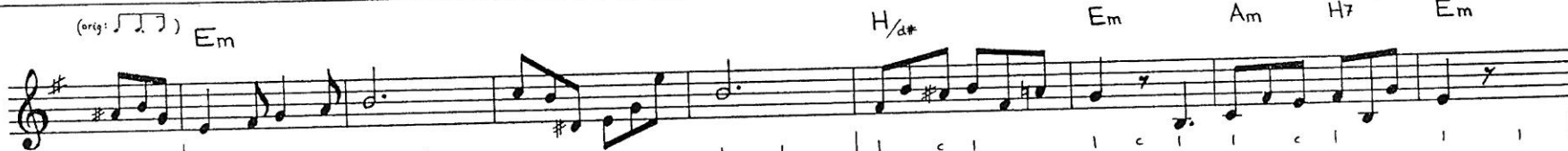
OPFØR. HERRE } Gå frem mod hinanden og hils. Gå baglæns tilbage på plads igen. Gå atter frem; giv hinanden højre hånd i skulderhøjde, gå
+ MODST. DAME } 1 chassé + 2 skridt 1 chasse + 2 skridt 3 chassé + 2 skridt
rundt om hinanden, slip håndfatning og gå hjem på plads.

DUBLERING: Både HERRE og DAME i BEGGE PAR gør som beskrevet; dvs. der startes med at OPFØR. PAR og MODST. PAR går mod hinanden.
STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE frem og tilbage; frem igen og rundt om sig selv simulerende højrehåndsfatning; tilbage på plads.

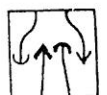
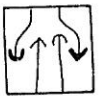
B.

(orig.) Em H/d# Em Am H7 Em

OPFØR. PAR } De 2 par bytter plads. Ved mødet midtvejs i kvadrillen skal
+ MODST. PAR } OPFØRENDE PAR "bryde igennem" det MODSTÆNDE PAR, som skil-
les for at vige udenom og søger derefter sammen igen.
Med sin venstre hånd i damens venstre hånd og sin højre arm
om damens liv, fører hver herre nu sin dame $\frac{1}{2}$ gang rundt
(mens han selv "bakker" lidt), ind på den fremmede plads.
Byt tilbage til egen plads. Ved mødet midtvejs er det nu det
MODSTÆNDE PAR, der bryder igennem, og det OPFØRENDE PAR, der
adskilles for at vige udenom.
Herrerne "drejer" deres respektive damer (og sig selv) rundt
på samme måde som før, og alle er nu atter på egen plads.

3 chassé + 2 skridt 3 chassé + 2 skridt

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE PAR frem mod midten, dreje $\frac{1}{2}$ omgang (parvis), forlæns tilbage igen, dreje parvis ind på plads .

C.

ALLE 8 (fra egen plads) :
 Vend på ét skridt (venstre fod) front mod CORNER. Træk derpå højre fod indtil venstre. Gør DYB KOMPLIMENT for CORNER. "skridt - saml - ned - op"
 Træd (stadig front mod CORNER) ét skridt til højre på højre fod. Træk venstre fod indtil højre. Igen: DYB KOMPLIMENT for CORNER. "skridt - saml - ned - op"
 Giv venstre hånd til CORNER (skulderhøjde). Gå rundt om hinanden, slip håndfatningen og træd hjem på plads. 3 chassé + 2 skridt

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE vender sig mod CORNER og går - efter kompliment - rundt om denne og "hjem", akkurat som i kvadrillen.

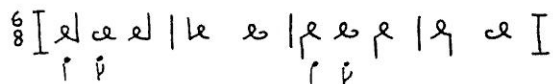
NOTER TIL 1. TUR.

A. Begynd med højre fod.

Overalt i LES LANCIERS begynder man hver ny trinfølge med højre fod, med mindre andet udtrykkelig fremgår.

Takt 2, 4 og 8: Det sidste skridt i hver bevægelsesretning vil som regel skulle tages nærmest på stedet, mere eller mindre "samlende fødderne". Dette gælder ligeledes overalt i LES LANCIERS.

Men det sidste skridt er med vægt således, at den nye bevægelsesretning fortsætter med den modsatte fod. F.eks begynder baglænsbevægelsen i takt 3 med venstre fod.

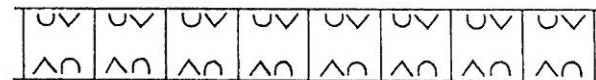
Takt 7-8: Højrehåndsfatningen i skulderhøjde sker med "opadstrakte" fingre, ikke som til "goddag".

B. Herren kan føre sin dame gennem hele B-delen (undtagen når der viges, naturligvis) med højre hånd om hendes liv og venstre hånd i hendes venstre.

C. Takt 1: Herren træder med sit venstrefodsskridt lidt skråt bagud, mens damen træder lidt ind i kvadrillen på sit. Derved får alle ryggen halvvejs mod partneren og front mod "naboen til modsat side": CORNER.

C-delen slutter med den eneste drejning i LES LANCIERS, der ikke er "rundt med partneren", og den eneste, der foregår "mod solen": ☺.

RÆKKE-FORØVELSESFORM (Alle står opstillet på to rækker, parvis over for hinanden; figureerne udføres i "2-pars-kvadriller"):

A: Alle frem og tilbage; frem igen og (med højrehåndsfatning) rundt om modstående danser; tilbage på plads igen.

B: De modstående par bytter plads. 1. parrene (den ene række) "bryder igennem" på udvejen; 2. parrene bryder på hjemvejen.

C: Kompliment for, og med venstre hånd rundt om CORNER (=naboen i rækken, der ikke er partneren); tilbage på plads.

NAVNET PÅ 1. TUR var oprindeligt LA ROSE hos Hart og LA DORSET hos Duval; et navn af ukendt betydning, som Hart i øvrigt brugte til sin 3. tur. Det franske navn LES TIROIRS, "skufferne", refererer formodentlig til figuren i B-delen.

JOSEPH HART's originale beskrivelse til 1. tur lyder:

The 1st Gentleman chasse with the Opposite Lady and turn in the centre to their places the top Couple advance between the Opposite Couple in returning they lead outside the Opposite Couple the 1st Lady set to the Gentleman on the right the Gent: to the Lady on the left the Opposite Couple do the same turn to their places.

2. TUR, LA VICTORIA.

Efter KOMPLIMENTER under FORSPILLET = C-musikken, dances følgende figurer (ABC) 4 gange, med de 4 par –på skift– som det OPFØRENDE PAR.

A.

OPFØR. PAR:

Gå (med hinanden i hånden) frem til kvadrillemidten og hils på MODSTÆNDE PAR. — 1 chassé + 2 skridt —

Gå baglæns tilbage på plads. — 1 chassé + 2 skridt —

HERREN bliver stående mens DAMEN ("ført" via håndfatningen) går i en lille bue ind foran og stiller sig med front mod HERREN. — 1 chassé + 2 skridt —

BEGGE: Tråd 1 skridt til venstre på venstre fod. Træk højre til. Gør DYB KOMPLIMENT for hinanden. (Ligesom 1. tur, C, takt 1-2) "skridt - saml - ned - op"

DUBLERING bruges af næsten alle i denne tur: MODST. PAR gør det samme som OPFØR. PAR, og fortsætter hermed også i B-delen.
STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE PAR frem og tilbage. ALLE DAMER går i en lille bue ind og stiller sig med front mod egen HERRE.

B.

OPFØR. PAR }
senere +
MODST. PAR }

KRYDSE til højre (se noter): Gå mod højre (hver sin vej!), front dog nærmest mod partner. Vend på sidste skridt. — 1 chassé + 2 skridt —

KRYDSE til venstre: Gå mod venstre (herren har stadig front, damen ryg vendt mod kvadrillens midte). Vend og tag højrehåndsfatning med, og gå rundt om partneren ; slip hinanden og tag opstilling ved siden af hver sit CORNER-par. MODSTÆNDE PAR gør det samme og går ligeledes til hver sin CORNER. Resultatet bliver 2 rækker, der står over for hinanden. — 3 chassé + 2 skridt —

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE KRYDSE, går "rundt m. højre hånd" og slutter m. front mod partner (vendende siden til kredsmidsten).

C.

BEGGE RÆKKER
å 4 dansere:

Tag hinanden i hånden rækkevis og gå forlæns frem mod den modsatte række.
1 chassé + 2 skridt

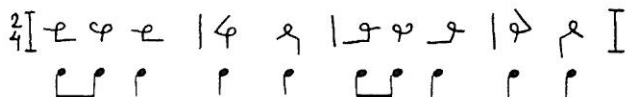
Gå baglæns væk fra den modsatte række og slip.
1 chassé + 2 skridt

Alle søger nu sin partner: Tag 2-håndsfatning med partner og gå en hel gang rundt om denne ; slut på egen plads.
3 chassé + 2 skridt

STORKREDS-FORØVELSESFORM: Gå frem mod partner (små trin; sirmuler håndfatning ind mod kredsmidten) og tilbage; rundt m. 2-håndsfatn. og "hjem".

NOTER TIL 2. TUR.

- A. Takt 5: Damens lille bue begynder med højre fod.
Takt 7: Sideskridtet til venstre (underforstået: til venstre i forhold til danseren selv) bringer herren og damen i en "skråtforskudt" position i forhold til hinanden.
- B. "KRYDSE" angiver at herren og damen passerer sidelæns forbi hinanden. Her i 2. tur (modsat KRYDSEne i 4. og 5. tur) har herren og damen front vendt mod hinanden og begynder begge med højre fod:
- 1 chassé (h v h) nærmest forlæns til højre (kroppen bevæger sig dog nærmest sidelæns); partneren passeres.
1 skridt (v) i retning nærmest, som var man på vej rundt om partneren.
1 skridt (h) baglæns, på hvilket front vendes direkte mod partner.
- Man returnerer ved at KRYDSE én gang til modsat.
- "Dansehieroglyf"-kyndige kan her hurtigt overskue trin, front- og bevægelses-retning:

I øvrigt henvises til en vis lighed med damens trin i begyndelsen af en reinländerpolka: ét-chas-sé-gå-vend, ét-chas-sé-gå-vend.

Indstudering af trinnene i KRYDSE-bevægelserne (specielt også de "BALANCE-supplerede i 4. og 5. tur) kan med fordel påbegyndes i én stor kreds, uanset om man i øvrigt vil benytte de anviste STORKREDS-FORØVELSESFORMER.

- C. Bemærk, at rækkerne 2 gange kommer på langs og 2 gange på tværs af salen.

Drejninger rundt om partneren foregår "medsols": :
Med én-håndsfatning, når man skal "ud" (som i B-delen), og med to-håndsfatning, når man skal hjem.

RÆKKE-FORØVELSESFORM (2-pars-kvadriller):

Da man i 2. tur egentlig ikke indgår i nogen figur fælles med det modstående par, frembyder RÆKKE-FORØVELSESFORMEN ingen fordele fremfor STORKREDS-FORØVELSESFORMEN.

A: ALLE PAR frem og tilbage. DAMEN ind foran egen HERRE.

B: Der KRYDSES, og efter "højrehånd rundt med partner", slutter alle med front mod egen partner (og ryg mod CORNER).

C: Frem mod partneren og tilbage (små trin). Rundt om partneren med 2-håndsfatning; slut på egen plads med front mod "modparret".

NAVNET PÅ 2. TUR var oprindeligt LODOISKA efter navnet på den opera, hvorfra originalmusikken var hentet. Turens franske navne: LES LIGNES og LA VICTORIA betyder henholdsvis "linierne" (rækkerne) og "sejren" eller "stridsvognen".

JOSEPH HART's originale beskrivelse til 2. tur lyder:

The top Couple advance and retire, advance and leave the Lady Opposite then set to her and turn in the centre to your place hands 4 in a line on each side the top Couple taking the Lady and Gent: on the right and left the Opposite Couple do the same each turn their partners to their places.

3. TUR, LES MOULINETS (DAMEMØLLE-TUREN).

Efter KOMPLIMENTER under FORSPILLET = B-musikken, dances følgende figurer (AB) 4 gange, med de 4 par –på skift– som det OPFØRENDE PAR.

A.

MODST. DAME)
OPFØR. HERRER)

MODSTAENDE DAME: Gå frem.
(Tag små trin, og bliv derefter
stående inde i kvadrillen.)

OPFØRENDE HERRE: Gå lidt frem
mod den modstående dame.

BEGGE: Træd et skridt til
venstre og træk højre til.
Gør DYB KOMPLIMENT med
"dvælen" for hinanden.

Vend på et skridt (højre fod)
front mod egen partner. Saml.
OPFØRENDE og MODSTAENDE PAR:
Gør DYB KOMPLIMENT for partner.

1 chassé + 2 skridt

1 chassé + 2 skridt

"skridt - saml - ned - op"

"skridt - saml - ned - op"

DUBLERING: Både MODST. og OPFØR. DAME frem; så OPFØR. og MODST. HERRE frem. Komplimenter også her: Først for "fremmed", så for egen partner.
STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE DAMER frem. Derpå ALLE HERRER frem. ALLE kompliment: Først mod kredsmidte, så for egen partner.

B.

ALLE 4
DAMER:
(+4
"stati-
onære"
HERRER)

ALLE 4 DAMER: Træd ind i kva-
drillen og dan HØJREHÅNDSMØLLE.
Gå $\frac{1}{2}$ omgang C rundt med denne,
frem til modstående herre,
(Slip møllefatningen)

der tager imod damen (med venstre
hånd i venstre) og "fører" hende
(m. højre arm om hendes liv) én gang
rundt S om sig selv (han chasserer
selv med rundt) og ind i møllen igen.

Møllen fortsætter nu $\frac{1}{2}$ omgang 2
hvorved de 4 damer atter
kommer hjem til egen partner,

der modtager dem og fører
rundt ligesom før, dog nu
således, at alle slutter
på egen plads i kvadrillen.

2 chassé

2 chassé

2 chassé

2 chassé

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE DAMER danser ind foran PARTNER og drejer her rundt om sig selv $\frac{1}{2}$ (simulerende højrehåndsmølle) og fortsætter derpå rundt $\frac{1}{2}$ om HERREN (der "fører" og følger med rundt). Til denne 8-tals-rute $\frac{1}{2}$ bruger damen 4 chassé. Danses én gang til på samme måde.

NOTER TIL 3. TUR.

- A. Takt 1-4: Her er tradition for mimisk kokketteri: Damen spiller genert og blufærdig, herren besvarer med en modsvarende attitude. (Fremgår ikke af nogen beskrivelse.)

Takt 6: Komplimentet her er særlig dybt og inderligt, "dvælende". (Fremgår heller ikke af nogen beskrivelse. Til gengæld har så godt som alle noder til lanciers-kompositioner og -potpourrier fermat-tegn over netop dette sted)

(Fermattonen er i øvrigt den eneste tone i Mikels musik, der er blevet harmoniseret forskelligt i forskellige (tidlige) udgaver: Først: D7/f# , siden: F#° , derefter: A7 og endelig: A°)

Takt 7: MODSTÆNDE DAME drejer sig ↻ idet hun træder frem på højre fod og står da lige parat til møllefatningen (efter complimentet).

OPFØRENDE HERRE drejer sig ↻ ved at træde lidt bagud på sit højrefodsskridt (bort fra kvadrillens midte).

OPFØRENDE DAME træder på sit højrefodsskridt ind mod kvadrillemidten, parat til møllefatningen, når hun har hilst på sin partner.

På samme måde kan også de to andre damer nærme sig møllefatningen, hvis også SIDEPARRENE gør compliment for egen partner i takt 8.

(Nogle undlader helt compliment i takt 7-8, for at give damerne 2 takter til at etablere møllefatningen. Dette må anses for at være en nødløsning, der afsvækker dansens struktur og karakter.)

- B. Takt 1-2. DAMER: Begynd først chassétrinnene på selve takten. Mange kommer for tidligt i gang ved at starte på optakten — af lutter angst for at komme for sent rundt i møllen. Selve møllen behøver i midlertid ikke nødvendigvis at blive dannet på taktens begyndelse; den etableres i farten, i løbet af det første chassétrin.

Evt. kan herrerne føre deres damer ind i møllen (venstre hånd i damens venstre, højre hånd om hendes liv) og "følge dem lidt på vej" med 2 små chassétrin.

I danske beskrivelser forekommer tre forskellige MØLLEFATNINGER. Hvilken, man vil bruge, må nødvendigvis aftales i forvejen.

"DANSK": De 4 danseres opadvendte tommelfingre mødes i ét punkt, og de øvrige fingre lukker sig om den bagved-dansendes håndryg.

"ENGELSK": Alle tager fat om håndleddet på den foranstående danser.

"FRANSK": Kun modstående dansere giver hinanden hånden, over kors.

(Fatningernes navngivning efter nationalitet må tages med forbehold.)

Takt 3-4. Herrerne chassétrin er nærmest lidt "bakkende", ellers vil damerne få svært ved at nå rundt og tidsnok ind i møllen igen.

Takt 5-6. Herrerne fører damerne ind i møllen igen, og må gerne "følge lidt på vej" med 2 små chassétrin, ligesom i takt 1-2.

Takt 7-8. Evt. danses 1 chassé + 2 skridt i stedet for 2 chassé.

RÆKKE-FORØVELSESFORM (pars-kvadriller):

A: ALLE DAMER lidt frem. ALLE HERRER lidt frem. Kompliment for MODSTÆNDE DANSER. Kompliment for PARTNER.

B: ALLE DAMER giver højre hånd til MODSTÆNDE DAME, bytter plads med denne (= 1 gang rundt i en 2-hånds-mølle) og tager imod af MODSTÆNDE HERRE. Føres rundt om denne og ind i 2-hånds-møllen igen. Tilbage til PARTNEREN, der tager imod og fører rundt. (Denne "damebytningsfigur" kaldes en DAMEKJØDE.)

NAVNET PÅ 3. TUR var LA DORSET hos Hart og LA NATIVE ("den indfødte") hos Duval. Duvals navn fulgte med til Frankrig, hvor man også kaldte turen LES MOULINETS ("de små møller").

JOSEPH HART's originale beskrivelse til 3. tur lyder:

The top Lady advance to the Centre and stop, the Opposite Gent: the same then set backwards from each other to their places and turn round the Ladies hands across in the Centre the Gent:going round outside.

4. TUR, LES VISITES (VISIT-TUREN).

Efter KOMPLIMENTER under FORSPILLET = C-musikken, dances følgende figurer (ABC) 4 gange, med de 4 par -på skift- som det OPFØRENDE PAR.

A.

OPFØR PAR: først + HØJRE PAR derpå + MODST. PAR

Gå skråt frem, hen foran det TIL HØJRE STÅENDE PAR.

1 chassé + 2 skridt

OPFØRENDE og HØJRESTÅENDE PAR: Træd 1 skridt til venstre. Saml. Gør DYB KOMPLIMENT for hinanden.

"skridt - saml - ned - op"

OPFØRENDE PAR: Fortsæt hen til det MODSTÅENDE PAR (med front mod dette).

1 chassé + 2 skridt

OPFØRENDE og MODSTÅENDE PAR: Træd 1 skridt til venstre. Saml. Gør DYB KOMPLIMENT for hinanden.

"skridt - saml - ned - op"

DUBLERING kan kun udføres, hvis man benytter den variant, der står beskrevet sidst på næste side.
STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE PAR går mod højre, drejende $\frac{1}{4}$ omgang \curvearrowright . Komplm. f. kredsmidten.

B.

OPFØR. PAR } + MODST. PAR }

ALLE 4: KRYDSE forbi partner: Damer til venstre (foran partner), Herrer til højre (bag damens ryg). Efter dette pladsbytte befinder alle 4 dansere sig stadig

1 chassé + 2 skridt

over for sin "modstående danser".

Udfør 2 BALANCÉtrin: Damer: "højre - venstre", Herrer: "venstre - højre".

2 balancétrin

KRYDSE tilbage igen: Damer til højre (forbi hinan), Herrer til venstre ("udenom"). Efter dette pladsbytte står de 4 atter "normalt parvis"

1 chassé + 2 skridt

over for hinanden. Udfør igen 2 BALANCÉtrin, nu: Damer: "venstre - højre", Herrer: "højre - venstre".

2 balancétrin

STORKREDS-FORØVELSESFORM: Alle har front mod midten. HERRENS trin starter mod højre; DAMENS mod venstre (ind foran, m. ryggen vendt mod HERREN).

C.

OPFØR. PAR }
+ MODST. PAR }:

OPFØRENDE og MODSTÆNDE PAR bytter plads (med såkaldt HALVKÆDE).
Giv højre hånd til, gå frem og passér forbi den modstående danser.
Giv partner venstre hånd (slip højre) og drej parvis $\frac{1}{2}$ omgang ↻,
(herren "fører" sin dame rundt med højre arm om hendes liv,
mens han selv "bakker" på plads (som i 1. tur, b, takt 3-4).
3 chassé + 2 skridt

OPFØRENDE og MODSTÆNDE PAR bytter plads én gang til på
samme måde (med HALVKÆDE), og sørger for at komme helt
hjem til egen plads i kvadrilleopstillingen.
3 chassé + 2 skridt

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE frem mod midten (simulerende "goddag højre"), drej parvis $\frac{1}{2}$ omgang ↻ (HERREN "fører"). Tilbage på samme måde.

NOTER TIL 4. TUR.

Det TIL HØJRE STÆNDE PAR er altid det par, der står skråt til højre for det OPFØRENDE PAR.

- A. Parrene, der modtager visit, kan træde til højre inden complimentet og derved følges parallelt med det OPFØRENDE PAR, og vil da befinde sig lige ud for sin MODSTÆNDE danser lige fra B-delens start.

Takt 5: I stedet for "1 chassé" begyndende med højre fod, kan man nøjes med at tage gangtrin, begyndende med venstre fod. Denne måde at komme videre på virker knap så akavet.

- B. "KRYDSE-bevægelserne" er egentlig de samme som i 2. tur, MEN: Herren og damen har nu front samme vej, og ikke mod hinanden. Herren begynder med højre og damen med venstre fod. Herren krydser bag sin egen dames ryg; damen krydser foran herren. Efter begge kryds indskydes/tilføjes 2 BALANCÉtrin. Det første foregår ind mod partneren, det andet væk fra partneren.

Igennem hele B-delen danser man med front mod, og som spejlbillede af sin modstående danser.

I B-delen kan damen evt. tage "baglæns fatning" (damen rækker begge sine hænder bagud og fatter i herrens: h i h, v i v hånd).

BALANCÉtrinnet udføres ofte som PAS DE BAS (jvf. trinbeskrivelserne på side 4).

- C. Til yderligere sammenligning med "midtvejsmødet" i pladsbytningen i 1. tur: I en HALVKÆDE er det altid damerne, der "bryder igennem", og herren, der viger udenom.

RÆKKE-FORØVELSESFORM (2-pars-kvadriller):

A: I mangel af TIL HØJRE STÆNDE PAR hilser ALLE på egen PARTNER inden de to modstående par går frem og hilser på hinanden.

B: ALLE: KRYDSE/BALANCÉ over for det modstående par.

C: ALLE: "Ud og hjem" med HALVKÆDE.

NAVNET PÅ 4. TUR: LES VISITES ("Visitterne") er opstået i Frankrig, hvor man også brugte Duvals navn LES GRACES ("gratierne"), selv om hans dans var helt andreledes. Harts navn på denne tur (der i øvrigt stod som sidste tur i 1.-udgaven) var L'ÉTOILE ("stjernen").

JOSEPH HART's originale beskrivelse lyder:

The first Couple set to the Couple on their right then to the Couple on the left balance and chaszez then to the next Couple and chaine anglaise turn to their places.

VARIANT AF 4. TUR.

I alle andre lande har man tilsyneladende kun brugt versioner, hvor "den 2. visit" ikke aflægges hos det MODSTÆNDE PAR, men hos det TIL VENSTRE STÆNDE PAR.

Som et kompromis mellem forskellige svenske og norske versioner foreslås derefter: KRYDSE frem og tilbage, men uden indskudte BALANCÉtrin (ligesom i 2. turs B-del), hvorved krydsene kun varer 4 takter. På de 4 til overs blevne takter tager ALLE 2-håndsfatning med egen partner, går rundt ↻ med 3 chassé + 2 skridt og slutter hjemme på egen plads (omtrent som sidst i 2. tur, C og 5. tur, F). Derefter har modstående par HALVKÆDE på "normal vis".

5. TUR, THE LANCERS (KÆDE-TUREN ELLER HERREMØLLE-TUREN).

(orig. toneart: i r)

Efter KOMPLIMENTER under FORSPILLET = G-musikken, danses følgende figurer (ABCDEF G) 4 gange og derefter KÆDEN (AB) en ekstra, 5. gang.

A.
B.

ALLE:

KÆDE: Alle vender sig mod, og giver venstre hånd til CORNER.
Man går nu "zigzaggende" rundt i kredsen idet man skiftevis giver venstre og højre hånd til de dansere, man møder. (beg. m. v fod).
Herrerne går ↶ og giver undervejs hånd til 3 fremmede damer.
Damerne går ↷ og giver undervejs hånd til 3 fremmede herrer.

4 chassé

Halvvejs rundt, på modsat plads møder man sin egen partner, som får højre hånd og passerer, idet man bibeholder front mod hinanden (og ikke slipper!).

4 skridt

Alle har nu front mod partner og siden mod kvadrillemidsten.
Træd 1 skridt til venstre. Saml.
Gør DYB KOMPLIMENT for partner.

"skridt - saml - ned - op"

Til musikens gentagelse drejer man sig atter mod, og giver venstre hånd til CORNER, fortsætter i KÆDE (samme vej rundt som før) tilbage til egen plads, hvor man mødes med partneren, træder til venstre, samler og gør DYB KOMPLIMENT, altså sammen akkurat som før.

STORKREDS-FORØVELSESFORM: ALLE giver venstre hånd til CORNER og går i kæde til danser nr. 4, som får højre hånd, passerer og "komplimenteres". For at sikre returnering til EGEN PARTNER, foreslås her GASEGANG, HERRER i inderkreds, DAMER i yderkreds, hver sin vej rundt, hjem til PARTNER.

C.

MUSIKKEN SPILLER NU 3 AKKORDER = EN LANGSOM GENTAGELSE DE 3 FOREGÅENDE MELODITONER, HARMONISERET G G G.

3 af PARRENE
(ikke MODST.):

På 1. akkord:
Det OPFØRENDE PAR DREJER SIG ½ OMGANG ↶, hvorved det kommer til at stå med ryggen til kvadrillen (damen på herrens højre side!).

På 2. akkord:
Det "TIL HØJRE STÅENDE PAR" (= det par, der nu står nærmest OPFØRENDE HERRE) træder ind bag det OPFØRENDE PAR.

På 3. akkord:
Det "TIL VENSTRE STÅENDE PAR" træder ind i "mellemrummet" foran (og med ryggen til) det MODSTÅENDE PAR, der forbliver, hvor det er.

De 4 par står nu bag hinanden, i "kolonneopstilling" (herre bag herre og dame bag dame), med det OPFØRENDE PAR forrest; og alle har front samme vej, og denne frontretning forbliver uændret under hele den efterfølgende D-del.

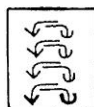
STORKREDS-FORØVELSESFORM: På de 3 akkorder drejer ALLE PAR sig ½ omgang ↶, så alle kommer til at stå i "march-rundt-i-salen-opstilling".

D.

G7 C G7 C G7 C G7 C

ALLE 8: KRYDSE forbi partner:
Damer til venstre, forom partner,
Herrer til højre, bagom partner.
Efter dette pladsbytte har alle
partneren på den "forkerte side".

1 chassé + 2 skridt

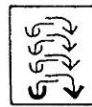
Udfør 2 BALANCÉtrin:
Damer: "højre - venstre",
Herrer: "venstre - højre".

2 balancétrin

ALLE 8: KRYDSE tilbage igen:
Damer til højre, forom partner,
Herrer til venstre, bagom partner.
Alle er nu tilbage på den "rig-
tige" side af partneren igen.

1 chassé + 2 skridt

Udfør igen 2 BALANCÉtrin, nu:
Damer: "venstre - højre",
Herrer: "højre - venstre".

2 balancétrin

STORKREDS-FORØVELSESFORM: "Pladsbytning" som beskrevet, udfra og tilbage til marchopstillingen.

(Allerenklest: Man forbliver stående i kredsen under de 3 akkorder og udfører trinnene m. front mod kredsmidte ligesom i 4. tur, B.)

E.

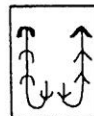
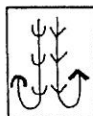
G7 C G7 C G7 C G7 C

ALLE 8: Herrernes række følger nu i "gåsegang" (oprindeligt uden at klappe) efter OPFØRENDE HERRE, der svinger 180° rundt til venstre, går ned langs sin egen række, svinger igen 180° til venstre, og kommer således op til udgangspunktet igen, fulgt af de øvrige herrer.

SAMTIDIG svinger damernes række til højre og bevæger sig -ligesom herrernes- ned og op og tilbage til udgangspunktet.

Når rækkerne mødes igen, når man lige at gå lidt med partneren i hånden, inden man slutter med håndfatning rækkevis og front mod partner.

8 chassé (eller 16 gangtrin)

STORKREDS-FORØVELSESFORM: Alle par går nu lidt frem i marchretningen, hvorpå HERRE og DAME skilles, idet de går $\frac{1}{4}$ omgang hver sin vej, rundt om sig selv (HERRER: , DAMER:) og følges igen lidt med partneren i marchretningen. Slut med at dreje front mod partner (i et par skridts afstand).

F.

ALLE 8: 2 rækker over for hinanden: Gå frem mod hinanden og hils. 1 chassé + 2 skridt

Gå baglæns fra hinanden igen og slip den "rækkevis håndfatning". 1 chassé + 2 skridt

Alle søger nu egen partner: Tag 2-håndsfatning og gå rundt om hinanden ↻. Slut i udgangspositionen for den efterfølgende del. 3 chassé + 2 skridt

STORKREDS-FORØVELSESFORM: HERRE-inderkredsen (m. ryg mod midten) og DAME-yderkredsen: mod og fra hinanden. Derpå parvis rundt ↻ m. 2-håndsfatning.

G.

ALLE 4 PAR: De 4 HERRER danner VENSTREHANDSMØLLE og lægger højre arm om egen dames liv. Parrene bevæger sig 2 omgange rundt i møllen ↻. Sørg for at komme til at slutte hjemme på egen plads, med front mod CORNER, parat til at begynde forfra med KÆDEN. 8 chassé (evt. med "afsæt" = "galop-trin")

STORKREDS-FORØVELSESFORM: F.eks.: Galoptrin rundt ↻ i salen; i én stor kreds eller parvis (HERRER om muligt venstre hånds mølle-fatning).

EKSEMPLER PÅ, HVAD DER TIDLIGERE HAR VÆRET DANSET TIL G-MUSIKKEN, FØR "HERREMØLLEN" BLEV ENERÅDENDE (JVF. NOTERNE).

- 1) OPFØR+MODST. PAR frem mod hinanden og baglæns tilbage; derpå SIDEPARRENE det samme ("1 chassé+2 skridt" udføres tilsammen 4 gange).
- 2) OPFØR+MODST. PAR parvis rundt om hinanden (alm par-dansfatning, 4 "forlæns"+4 "baglæns" sideløbstrin). Derpå SIDEPARRENE det samme.
- 3) ALLE 8, med alm. håndfatning, i kreds 1 omgang rundt (↻ eller ↻) med 16 gangtrin eller 8 chassétrin.
- 4) ALLE 8, med armkrogsfatning, i kreds 2 omgange rundt (↻ eller ↻) med 16 sideløbstrin.
- 5) ALLE 4 PAR, med alm. par-dansfatning 1 omgang rundt i kredsen ↻ med 16 sideløbstrin eller 8 polkatrin.
- 6) De 4 HERRER bliver stående og klapper, mens DAMERNE går rundt i kredsen med 8 gangtrin. Derefter omvendt.

NOTER TIL 5. TUR.

A. Begynd med venstre fod (føles naturligt, når man giver venstre hånd). Hvis man vil begynde på højre fod, må man tage 5 chassé + 2 skridt på de 6 første takter.

Takt 7-8. Under komplimentet vender man ryggen til den retning, man straks efter skal fortsætte i, og må derfor lynhurtigt dreje sig $\frac{1}{2}$ omgang efter komplimentet, når man skal videre i kæden.

C. Med sin højre hånd på damens ryg, og sin venstre i hendes venstre, fører herren sin dame rundt/ind i kolonneopstillingen.

Bemærk, at kolonnerne, for hvert nyt dansevers, får front i en ny retning. (Gennem de 4 opstillinger får man set på alle salens vægge).

Den oprindelige, mest logiske og stadig brugte rækkefølge af parrene i de 4 kolonneopstillinger giver sig selv udfra anvisningerne på s.14, men skal dog, for overblikkets skyld gentages her med parnummerering:

	Efter DANSK parnummerering:	Efter ENGELSK parnummerering:
1. kolonneopstilling:	1 - 3 - 4 - 2	1 - 2 - 3 - 4
2. kolonneopstilling:	2 - 4 - 3 - 1	2 - 3 - 4 - 1
3. kolonneopstilling:	3 - <u>2 - 1</u> - 4	3 - 4 - 1 - 2
4. kolonneopstilling:	4 - <u>1 - 2</u> - 3	4 - 1 - 2 - 3

I en del danske beskrivelser er de par, der her er understreget, fejlagtigt blevet ombyttet.

D. Denne del danses præcis som 4. turs B-del; her har blot alle 8 dansere front samme vej.

Også her foreslår nogle beskrivelser, at damen tager "baglæns fatning" (begge hænder bagud, i begge herrens).

E. Herrerne bør, trods venstresvingningen, begynde med højre fod.

F. Bemærk ligheden med 2. turs C-del, hvor rækkerne dog er af "blandet køn".

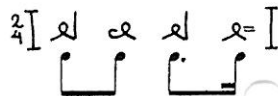
G. MØLLEFATNINGEN: Se noterne til 3. turs B-del.

Begyndere tilrådes at nøjes med én omgang rundt i møllen, så de kan nå at stå parat på egen plads, når kæden skal begynde.

Øvede dansere, der har styrtet to gange rundt i møllen, og knap nok når ud på pladserne, kan starte kæden fra møllepositionen ved, at herrerne vender sig og giver venstre hånd til damen bagved, mens damerne giver venstre hånd til herren foran (og fortsætter i møllens rotationsretning rundt i kæden).

Galoptrin = chassétrinnets 3 fodbevægelser efterfulgt af et lille "afsættende" hink, der kommer til at virke som en kort optakt til det efterfølgende trin. Med galoptrin kan man komme noget hurtigere afsted end med chassétrin.

1 galoptrin (h v h h):

RÆKKE-FORØVELSESFORM (2-pars-kvadriller).

Da flere af 5. turs figurer er stærkt bundet til 4-pars-kvadrilleformen, er fordelene ved at gennemføre hele 5. tur i STORKREDS- eller RÆKKE-FORØVELSESFORM ret begrænsede. For fuldstændighedens skyld er de dog alligevel taget med.

A+B: KÆDE i 2-pars kvadrillerne. Evt. udføres trinnene blot i "kreds til venstre" og "kreds til højre".

C: ALLE rykker parvis ind på én række med front samme vej.

D: ALLE: KRYDSE/BALANCÉ (alle har front samme vej).

E: March frem og tilbage eller som foreslået i STORKREDS-FORMEN.

F: Venstrehånds-herremølle (kun 2 herrer med egen dame om livet).

NAVNET på denne tur har altid været THE LANCER'S, LES LANCIERS ("lansenerne", jvf. fodnoten på næste side) ligesom selve dansens navn. I Harts 1.-udgave stod den dog som 4. tur, men blev i senere udgaver flyttet hen til sidst.

JOSEPH HART's originale beskrivelse til denne tur indledes med to bemærkninger, sat med versalier for at understrege, at her er tale om afvigelser fra almindelig praksis.

Først oplyses, at musikken skal gennemspilles 8 gange. Det skal den nødvendigvis, fordi hver gennemspilning af den brugte musik (kan ses på side 23 som BBA) kun rækker til 3 af dansens dengang 6 dele.

Den anden bemærkning gælder, at dansen skal startes "lige på", underforstået: uden de sædvanlige komplimenter under et forspil.

TO BE PLAYED EIGHT TIMES

BEGIN WITH THE FIGURE

The grand Chaine the top Couple advance and turn with their backs to the Opposite Couple, each Couple advance behind the first, the Ladies in a line on one side the Gent:in a line on the other, Chassez and deshassez, the Ladies turn in a line on the right, the Gent:in a line on the other, turn their partners to your places - the grand chaine.

VARIANTER I G-DELEN.

Før HERREMØLLEN kom på mode omkring 1910, brugte man forskellige andre figurer i G-delen: Eksemplerne 1-6. Før ca. 1880 dog kun eks. 1, og i dansens første år i Danmark var denne del slet ikke blevet føjet til endnu (og tilsvarende har der næppe heller været brugt forspil).

Turen bestod da, ligesom den blev ved med at gøre det i alle andre lande, af kun 6 dele: ABCDEF.

Disse var til gengæld alle på 8 takter, d.v.s., at også C-delens kolonneopstilling foregik til 8 takters musik. Hvert par får da 2 takters musik til at indtage sin plads i kolonnen.

Dette emne er uddybet på side 19.

LIDT LANCIERS - HISTORIE.

QUADRILLE DE CONTRADANCES var en meget yndet dans i Frankrig omkring 1800-tallets begyndelse. Som navnet antyder var den en "kvadratisk" udgave af den mere end 100 år ældre engelske rækkedans, der i Frankrig blev kaldt for CONTRADANCE (På engelsk: COUNTRY DANCE!), men den har også rødder i en gammel fransk dansetradition, som i øvrigt også ligger til grund for alle vore hjemlige 2- og 4- pars kvadrilledanse.

Fra oprindeligt at være en opvisningsdans, der indgik i tidens talrige balletforestillinger, bredte QUADRILLE DE CONTRADANCES sig til hoffet og det bedre borgerskab, og fik efterhånden en fast form, bestående af 5, senere 6 TURE.

Naturligvis blev der lavet mange varianter af dansen. Én af disse lever videre i vores hjemlige FRANCAISE, hvor den igen er blevet til en rækkedans.

Megen forskellig musik har været brugt, både specielt komponeret til formålet, men oftest potpourrier over populære operamelodier. Denne praksis med at bruge scenisk musik til at danse efter er i øvrigt værd at lægge mærke til. Den gælder nemlig ikke blot QUADRILLE DE CONTRADANCES og efterkommerne af denne dans; også i Danmark er en stor del af den musik, der hører til vore kvadrilledanse (og gamle danse i det hele taget) hentet fra teatrenes indenlandske og udenlandske syngespilsrepertoire.

I London blev QUADRILLE vistnok præsenteret for første gang i 1816, af Lady Jersey, en central skikkelse i det daværende engelske society, og bredte sig derefter hurtigt til de førende kredse andre steder på De britiske Øer.

Efter alt at dømme var det her, at én af dansens mest levedygtige varianter: "LANCER'S QUADRILLE" blev udformet. Gamle sværdansmotiver har sikkert været inspirationskilde til dansen, der sandsynligvis har været udformet til scenisk opvisning, hvor danserne bar faner og våben og var iført LANSENER-kostumer*.

Om end ikke før, så blev LANCER'S QUADRILLE ihvertfald danset så tidligt som den 9. april 1817 ved en stor fest, holdt af the Countess of Farnham (Irland), med op mod 300 indbudte.

Allerede den 1. maj samme år annonceres i Dublin Evening Post udgivelsen af "NEW QUADRILLES, som danset på the Countess of Farnham's bal den 9. april". Her angives såvel hvem, der har lavet musikken (se side 20) som dansen: Mr. Duval (en irsk dansemester).

Et par år senere får den unge, produktive komponist, arrangør, organist, operakorleder m.v. Joseph Hart i London udgivet noder og dansebeskrivelse til, som det fremgår af titelbladet: "LES LANCIERS, Quadrilles for pianoforte med helt nye ture, som danset af adelen i Tenby (Wales) i sommeren 1819. Sammensat (composed) af Joseph Hart".

Både Duval og Hart påstår således at være ophavsmand til LANCIERS'en. Hvem, der har ret, eller om de måske begge bygger på en helt tredje, vil nok aldrig blive opklaret.

*) LANSENERer, på engelsk: LANCERS, på fransk: LANCIERS, var betegnelsen for lansebærende soldater, der helt op til 1. verdenskrig indgik i alle større hære.

Mens musikken til de to lanciers-versioner stort set er identisk, er dansene (og turenes navne) ikke helt de samme. Harts version er meget lig den lanciers, vi stadig danser, hvorimod Duvals ture indeholder elementer, der er helt forskellige fra, hvad vi kender. Specielt har Duvals 4. tur ingen lighedspunkter med vores "visittur", og i 5. tur er bl.a. tilføjet "grand square" (en figur, der bl.a. starter med, at to modstående par går frem mod hinanden).

Tilsyneladende mister dansen ret hurtigt sin popularitet, der først midt i århundredet blusser voldsomt op igen. Og mens Duvals version breder sig til New York (hvor den ændres til forskellige, nærmest uigenkendelige arter), kommer Harts version til Paris, hvor den med små forandringer præsenteres ved Napoleon III's hof i 1856 af den berømte dansemester La-borde.

Fra de franske hof- og bedsteborger-kredse, der med begejstring modtog denne nye "QUADRILLE ANGLAIS" som et livligt modstykke til den gamle, mere adstadige "QUADRILLE FRANCAIS", bredte den sig, nu også under navnet QUADRILLE DE LA COUR udover Europa.

Nogle steder bibeholdes dansens form nogenlunde uændret, andre steder varieres den mere eller mindre. F. eks. har LES LANCIERS været danset med 2, 3, 6, 8, 12, ja helt op til 16 par i kvadrillen. Dansen har også været udført som rækkedans og som kuriosum kan nævnes, at den også har været opført til hest.

Tilsyneladende har dansen også været på repertoire hos de førende balletkorps i Europa. I Berlin er det således medlemmer af "Das königliche Corps de Ballet", der præsenterer dansen i 1857. I Danmark røber fundet af Bournonvilles egen håndskrevne dansebeskrivelse tilknytningen til balletten.

Selvom den originale engelske musik til stadighed har været i brug, har det været almindeligt at danse til de mange nye lanciersmelodier, der jævnligt dukkede op: sammenflikninger af kendte operastrofer eller musik specielt komponeret til dansen.

Således udkommer i København allerede i år 1860 en QUADRILLE DES LANCIERS komponeret af en N. BERENDT. I et brev, dateret samme år, fortæller en ung pige i København sin veninde om en "brugelig Dans, LANCIERS, som Ungdommen lærer alle Vegne". Med andre ord: Vores hjemlige LANCIERS-tradition går ihvertfald tilbage til 1860 og er næppe meget ældre.

{ Den, så vidt vides, første LANCIERSBESKRIVELSE, der er trykt i Skandinavien, angiver PITEA 1861 som trykkested og -år. (Mærkeligt nok kom dansen først i brug i de svenske saloner adskillige år senere!).

{ Fra samme år stammer muligvis også den ældste danske beskrivelse, der desværre ikke er komplet; årstallet 1861 er en håndskreven tilføjelse.

I den efterfølgende tid begynder danseskolerne iøvrigt at dukke op rundt om i landet, og når man ser på trykkesteds- og årsangivelse for de fra tiden bevarede lanciersbeskrivelser, som alle er udgivet af en eller anden danselærer, må man formode, at det netop er via danseskolerne, at LES LANCIERS har bredt sig ud over store dele af landet, hvor den naturligvis har været danset mere intensivt nogle steder end andre.

Hvilken musik har man så danset til rundt om i landet? I adskillige gamle spillemandsbøger genfinder man forskellige varianter af originalmusikken (se side 20), mens man ifølge andre spillemandsbøger har brugt nyere potpourrier eller kompositioner, "skræddersyet" til dansen.

En af de nye lancierskompositioner, af en vis J. MIKEL, dukkede op en gang i løbet af tresserne. Præcis hvornår, og hvem denne MIKEL egentlig var, synes det ikke muligt, at kunne give svar på. Den meget velklingende musik kunne godt lade ane, at han måske var en "seriøs" musiker eller komponist, der dækkede sig under et pseudonym, når han lavede dansemusik, et ikke ualmindeligt fænomen dengang.

På trods af, at MIKELS LANCIERS er udgivet både i Paris, Leipzig og København, er den forlængst glemt alle andre steder end i Danmark. Her blev den til gengæld mere og mere populær, og selvom der — helt op i vort århundrede — stadig blev udgivet ny musik til at danse LANCIERS efter (f.eks. FLEMMING HANSENS "OPERA-LANCIERS", bygget over operatemaer), har MIKELS musik efterhånden herhjemme fået status som værende den egentlige og eneste "rigtige" lanciersmusik, og i højeste grad været med til at forankre vores tradition for dansen.

Men før traditionerne havde nået at forankre sig, var der — som et isoleret dansk fænomen — sket visse ændringer med dansen, specielt med 5. tur:

Dels begynder man at bruge musikkens 8 første takter som forspil (5. tur var oprindeligt uden forspil), og dels tilføjer man — hver gang musikken gentager de samme første 8 takter — en ekstra dansedel: En figur, der godt kunne være en reminiscens af den "grand square", hvormed Duval afslutter sin version af 5. tur (eks. 1, nederst på side 16).

For at musikken alligevel skal "slå til", tager man de 8 taktens "merforbrug" fra kolonneopstillingen, der nu bliver uden egentlig musik, men blot udføres som et indskud, ledsaget af 3 langsomme toner (akkorder) fra orkesteret, som det bruges den dag i dag.

At det netop er gået sådan for sig, er kun en ubekræftet teori; ingen kilder nævner desværre noget herom. Men at vi oprindeligt, også i Danmark, har brugt 8 taktens musik og ikke 3 "fermattoner" til kolonneopstillingen, fremgår tydeligt af vore tidligste lanciersnoder: Spillemandsbøger med originalmusikken (jvf. side 23), BERENDTs Lanciers fra 1860 og den tilsyneladende ældste, desværre udaterede, MIKEL-udgave.

Selvom den tilføjede figur forblev uantastet i mange år, må den alligevel have haft et skær af "noget tilføjet" over sig, da det netop er denne figur, man senere, omkring 1880, begynder at udskifte med forskellige andre figurer igennem turens forløb, fremfor at gentage den samme figur 3 gange.

I de følgende årtier har hver nyudkommen dansebeskrivelse da også sine 3 forslag til varianter af den oprindelige figur (eks. 2-6 på side 16). I praksis har man givetvis fulgt danselederens improviserede tilråb eller selv aftalt figurerne undervejs.

Først omkring 1910 dukker HERREMØLLEN op som en figurmulighed, til nogles jubel og andres forargelse. Formodentlig på grund af sit løsslupne tempo bliver den i vide kredse snart så populær, at man foretrækker at bruge den alle 4 gange i turens løb, mens andre kredse, langt op i århundredet, foretrækker at holde sig til de ældre, mere stilige figurer.

Mens vi her i Danmark fortsat danser LES LANCIERS i alle befolkningslag: fra Kongehuset over officerskolerne til gymnasier, folkeskoler, danseskoler og folkedanserforeninger og ikke mindst i private sammenkomster, gik dansen allerede omkring 1. verdenskrig helt af mode som folkelig tradition i alle andre europæiske lande.

Det er lige før, man fristes til at betegne LES LANCIERS med dens 120-årige, ubrudte, levende tradition i den danske befolkning, danset til en musik, som vi nu alene kender, for en rigtig DANSK FOLKEDANS.

KILDER.

DANSKE TRYKTE DANSEBESKRIVELSER:

F. Rundé. Assens, 1866
A. Johansen. København, 1868 og 1872.
K. Rasmussen. Randers, 1869.
A. Westrup. København, 1870.
H. V. Nielsen. Sneesløv, 1871.
V. Balling. København, 1875 og 1876.
Paul Petersen. København, 1877, 1884 og 1908.
V. E. Tegner. Nexø 1911.

E. og K. Krogshede: Folkedanse, anstandsdanse og menuetter. Købh. 1937.
Carl G. V. Carlsen: Dansebogen. København, 1948.
N. E. Bindslev: Selskabslege og Les Lanciers. København 1979.

Desuden et stort antal håndskrevne og maskinskrivne, dupliserede dansebeskrivelser, alle uden årstalsangivelse, kun to med angivelse af navn på beskriveren: August Bournonville og Arne Bech.

NORSKE TRYKTE DANSEBESKRIVELSER:

A. B. Rustad. Christiania, 1882.
Bo-Sørensen. Arendal, 1892.
I. Linde (Østnorge, først i 1900-tallet).

SVENSK TRYKTE DANSEBESKRIVELSER:

A. O. G. Adler. Piteå/Sala, 1861 og 1866.
C. Schubert. Stockholm, 1864. (Med noder til orig.-musikken).
J. C. Larsén. Halmstad, 1878.
A. Apelbom. Stockholm, 1882.
Knut Lindblom (i "Svenske Folkdanser", Stockholm, 1923/1944)

TYSKE BESKRIVELSER OG OPSLAGSVÆRKER:

Cassorti. Hamborg, uden årstal (Med noder til orig.-musikken).
A. Freising: Leitfaden für den Tanzunterricht. Berlin, 1892.
B. Klemm: Katechismus der Tanzkunst. Leipzig, 1901.
C. Sachs: Eine Weltgeschichte des Tanzes. Berlin, 1933.
F. Böhme: Geschichte des Tanzes in Deutschland. Wiesbaden, 1967.

FRANSKE BESKRIVELSER:

H. de Soria Fils: Manuel du maintien et de la danse. Paris, uden årstal.
L. og C. Flagal: Le Quadrille des Lanciers. Paris, uden årstal.

ENGELSKSPROGEDE BESKRIVELSER OG OPSLAGSVÆRKER:

JOSEPH HART: LES LANCIERS. London, 1920. (Med noder).
Grove's Dictionary of Music. 1. udg.: 1879; 5. udg.: 1954, genoptr.: 1977.
E. Ferrero: The art of dancing. New York, uden årstal.
A. Dodworth: Dancing and its relations to education and social life. New York.
W. G. Raffe: Dictionary of the Dance. London, 1975.
Philip J. S. Richardson: The social dances in the 19th century. London, 1960.
A. H. Franks: Social dance. London, 1963.

HOLLANDSKSPROGEDE BESKRIVELSER OG OPSLAGSVÆRKER:

Diverse materialer, der belyser dansens traditioner i Holland.

DIVERSE HÅNSKREVNNE og TRYKTE LANCIERS-NODER.

DEN OPRINDELIGE MUSIK.

Originalmusikken til LES LANCIERS er sammenstykket omkring 1817 af melodier, lånt fra operaer (syngespil) m.v., komponeret af fremtrædende skikkelser, knyttet til datidens engelske musikliv.

Overalt, hvor LES LANCIERS har været danset, er denne musik fulgt med.

Senere har mange komponeret — eller "sammenflikket" — ny lanciersmusik. Men det er stort set kun i Danmark, at en sådan, nemlig MIKEL's, har været i stand til helt at fortrænge den originale musik.

At vi i Danmark vitterlig har danset til originalmusikken, bærer adskillige gamle, håndskrevne spillemandsbøger vidnesbyrd om. Og når de forskellige bøger har ret så divergerende varianter af den samme musik, er der klart ikke tale om afskrevne noder, men om nedskrift af noget, der er vandret, og til stadighed har ændret sig gennem brug. Versionerne her bygger på forsk. spillemandsnoder, — med skelen til HART's original.

I øvrigt er den gamle lanciers-musik — sammenlignet med Mikel's — både lettere at spille og mere i stil med vort øvrige spillemandsrepertoire, idet megen "dansk folkedansmusik" jo netop enten er hentet fra vore teatres opera/syngespils-repertoire eller er fulgt med danse, importeret fra England (og Frankrig) sidst i 1700-tallet og først i 1800-tallet.

1. TUR.

NB: Begynder med med 8 takters FORSPIL = C-musikken.

Musikken til 1. tur er komponeret af den italienskfødt violinist m.v. SPAGNOLETTI, der i en årrække var teater-kapelmester og -leder i London.

A.

B.

C.

2. TUR,
NB: FORSPIL = C-musikken.

Musikken til 2. tur bygger tildels på en melodi fra operaen LODOISKA, komponeret i 1791 af CHERUBINI og KREUTZER (den Kreutzer, til hvem Beethoven dedicerede sin Kreutzer-violinsonate).

A.

B.

C.

3. TUR,
NB: FORSPIL = B-musikken.

Musikken til 3. tur er en gammel vise: "Would you have a young Virgin", som allerede i 1728 blev brugt af John Gay i THE BEGGAR'S OPERA til Macheath's arie: "If the Heart of a Man".

A.

B.

4. TUR.

NB: FORSPIL = C-musikken.

Musikken til 4. tur er hentet fra en opera af den produktive og velyndede teaterkomponist, STORACE: "THE HAUNTED TOWER", der, skønt førsteopført i 1789, nød Londonerpublikummets gunst langt ind i 1800-tallet.

Imidlertid er den musik, som HART har udvalgt til sin 4. tur ikke særlig iøjefaldende, og dette er måske forklaringen på, at man ikke har holdt så fast ved den oprindelige musik til denne tur, som man har til de øvrige tures musik, hvor kun mindre afvigelser forekommer.

Nogle steder har man, helt eller delvis, erstattet HARTs temaer med temaer fra DUVALS 4. tur.

Andre steder har man "forbedret" den musik, som HART har udvalgt. Den her viste version stammer formodentlig fra Frankrig. Forspilstemaet (= C) er HARTs, mens A-temaet er en tydelig videreførelse af C-temaet, og B-temaet er "musikalsk fyldstof", der skal føre os tilbage til C-temaet igen.

Denne version er tilsyneladende den mest udbredte i Skandinavien: Den har været trykt flere gange i Sverige og det er den hyppigst forekommende i danske spillemandsbøger, hvor den optræder med forskellige, "hjemmelavede" forspil.

Bemærkelsesværdigt nok genfindes også HARTs originale version — i en spillemandsbog fra Himmerland.

Denne bredde i musiktraditionerne taler sit tydelige sprog om dansens udbredelse og popularitet.

A.

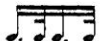
B.

C.

TUR.

NB: FORSPIL = G-musikken.

I G-, A- og B-delen (evt. også i D-delen)

udføres "punkteret": .

Musikken til 5. tur besto prindeligt af kun to temaer (herunder benævnt A og B), komponeret af JANIEWICZ, en polskfødt violinist og dirigent. Til turens dengang kun 6 dele blev der spillet: B B A B B A. Dette har muligvis forekommet senere slægter noget ensformigt; ihvertfald har man både i udlandet og herhjemme sat andre melodier til turens 3 sidste dele.

Nedenstående eksempel herpå er valgt, fordi det er trykt som alternativ i et par ældre Mikel-udgaver. Det bruges stadig enkelte steder i landet, og er således vores eneste overlevende forbindelse til den originale musik.

A.

B.

C.

E.

G.

FORBINDELSE MED LES LANCIERS FORELIGGER ENDVIDERE:

ARRANGEMENT for SKOLEORKESTER eller SPILLEMANDSgruppe v/Michael Sommer.

Partitur + løse stemmer til den originale og til Mikels musik:
Originalmusikken arrangeret for 2 violiner, klarinet og bas,
Mikels musik arrangeret for 2 violiner og bas samt ad libitum:
klarinet, trompet, fløjte og bratsch.
Stemmerne er udarbejdet med henblik på amatører.

KLAVERNODER til MIKEL's LANCIERS

Den traditionelle klaverudsættelse af Mikels musik.

Klaverudsættelsen kan evt. ledsage Michael Sommers arrangement.

CASSETTEBÅND MED ULBJERG-SPILLEMÆNDENE

Båndet indeholder bl.a.:
Mikels musik indspillet i et roligt tempo, f.eks. til indstudering.
Mikels musik indspillet i et kvikt tempo til øvede dansere.
Den originale lanciers-musik indspillet i et kvikt tempo.

BEAT-LANCIERS

Helt op til omkring 1. verdenskrig var LES LANCIERS en dans, der til stadighed blev komponeret ny musik til (eller der blev "sammenflicket" musik af populære melodistrofer) i den stil, der, på det pågældende tidspunkt, var på mode. Den musik, vi nu bruger her i Danmark, er et eksempel herpå.

Det er således helt i overensstemmelse med de gamle traditioner også at danse LES LANCIERS til nutidens BEAT- eller DISCO-RYTMER, musik, som det for mange nutidsmennesker føles mest naturligt at bevæge sig til.

Et cassettebånd med beat/disco-musik, tilpasset lanciers'ens form og opbygning, påtænkes udgivet.

AF CLAUD JØRGENSEN FORELIGGER ENDVIDERE:

SKA' VI DANSE JUGOSLAVISKE FOLKEDANSE I - III

3 hefter med tilsammen 19 af Jugoslaviens nemmeste og populære folkedanse. Hver dans er beskrevet udførligt, uden brug af fagudtryk.

Musikken er noteret med melodi, 2.-stemme, becifring, basgang m.v.

Til hvert af hefterne (der kan købes og bruges separat) svarer en EP-plade med den livlige og inciterende musik indspillet af MILA MAMO.

Dansebeskrivelserne er suppleret med "dansehieroglyffer", et enkelt notationssystem for dansetrin, som gennemgås i hefte I.

SKA' VI DANSE DANSKE FOLKEDANSE I

Beskrivelser til 14 af de mest yndede danske folkedanse, herunder forslag til forenklede kredsformer til begynderundervisningen.

Musikken er noteret med noder og becifring, og der er tomme nodesystemer, hvor man selv kan tilføje 2.-stemme, basgang m.v. efter behov.

Derudover er der en udførlig, systematisk gennemgang af de for dansk folkedans typiske opstillinger, fatninger, bevægelsesmønstre og trin (yderligere anskueliggjort med "dansehieroglyffer"), samt en historisk oversigt, vejledning til danselederen og et stikordsregister med over 100 opslagsord.

De 14 danse er indspillet på cassettebånd af HEDEBO-SPILLEMÆNDENE.

SKA' VI SYNGE OG DANSE

Et hefte med lette danse til lette korsatser (kanons m.v.) påtænkes udgivet i 1981.

UMBA-KLAVER 1 og 2

Elementært sammenspil og sang rundt omkring klaveret. Selv en ikke-klaver-spiller kan efter hefternes letforståelige anvisninger nemt levere akkord-akkompagnementer til de ialt 113 gamle og nye sange.

RASMUS MODSAT 1 og 2

Utraditionel klaverskole, der satser på "musikoplevelse" og sammenspilmuligheder lige fra starten. Mere end 200 3-5 tonige — overvejende folkelige — melodier. Der er lagt lige stor vægt på nodespil og på at lære eleven selv at lave en forsvarlig bas i samtlige tonearter. Er under udgivelse.

NODER, RYTMER OG TONER

Lærebog i elementær musikteori, rytmelæsning, bladsang m.v. til brug gymnasier, seminarier, musikskoler m.v. samt selvstudium.